

Kansantalousosasto & EU- ja kansainvälisten asioiden
sihteeristö

Julkisuus 19.12.2025
klo 11.00

Marketta Henriksson, p. 0295530441

17.12.2025

Jenni Pääkkönen, p. 0295530131

Julia Niemeläinen, p. 0295530054

Arvio EDP-suosituksen noudattamisesta VM:n talven ennusteen perusteella

- Liiallisen alijäämän menettelyssä ainoa seurattava muuttuja on korjaava nettomenopolku. Suomelle kesällä 2025 aktivoitu puolustuspoikkeuslauseke huomioidaan noudattamista arvioitaessa.
- Kaikki poikkeamat korjaavasta nettomenopolusta johtavat KOM:n kokonaisarvioon ja saattavat johtaa lopputulokseen ei-tuloksellisista toimista. Jos poikkeamat ylittävät 0,3 % BKT:sta vuosittain tai 0,6 % BKT:sta kumulatiivisesti, on vahva ennako-oletus, että komission arvion mukaan tuloksellisiin toimiin ei ole ryhdytty.
- Komissio arvioi keväällä 2026 tilannetta vuoden 2026 osalta ja syksyllä 2026 myös vuoden 2027 osalta. Lopullinen arvio vuoden 2026 tuloksellisista toimista tehdään toteumatietojen perusteella keväällä 2027.
- VM:n talven ennusteen perusteella nettomenojen kasvu ylittäisi korjaavan nettomenopolun vuosina 2026–2028, myös huomioiden puolustuspoikkeuslauseke.
 - Ennusteen perusteella korjaavasta nettomenopolusta ilman puolustuspoikkeuslausekkeen huomioimista poikettaisiin enemmän kuin 0,3 % vuotuisesti ja 0,6 % suhteessa BKT:hen vuosina 2026-2028.
 - Poikkeama säilyy kansallisen puolustuspoikkeuslausekkeen huomioonjäämisen jälkeenkin mutta pysyy niukasti yllä mainittujen raja-arvojen alapuolella vuosina 2026–2027. Raja-arvo ylittyy vuonna 2028. Näin ollen vuonna 2028 olisi näiden lukujen valossa vahva ennako-oletus, että korjaaviin toimiin ei ole ryhdytty.
- Näiden lukujen perusteella on oletettavaa, että komissio tekee jokaisena vuonna kokonaisarvion EDP-suosituksen noudattamisesta. Vuoden 2026 osalta voidaan olettaa, että puolustusmenojen ajoituksen muuttuminen otettaisiin huomioon kokonaisarviossa. Vuoden 2027 osalta tämän varaan ei voitane laskea, joten ei voi olla varma, että vuonna 2027 EDP-vaatimuksista selvittää ilman lisäsopeutuksia.
- Samalla on huomioitava, että koska puolustuspoikkeuslauseke huomioidenkin korjaavasta nettomenopolusta poiketaan jokaisena vuonna, vaikkakin niukasti raja-arvojen puitteissa kahtena ensimmäisenä vuonna, puskuria ei ole lainkaan.

Tausta

Euroopan komissio antoi 12.12.2025 neuvostolle ehdotuksen päätökseksi liiallisen alijäämän olemassaolosta sekä suositukset tilanteen korjaamiseksi. Suositukset sisältävät korjaavan nettomenopolun, jonka noudattamista komissio seuraa korjaavalla valvontatilillä.

Neuvosto hyväksyi 8.7.2025 kansallisen poikkeuslausekkeen aktivoinnin vuosille 2025–2028 Suomelle puolustusmenojen kasvun mahdollistamiseksi. Poikkeuslausekkeen ollessa voimassa neuvoston asettamalta nettomenopolulta voidaan poiketa tietyin edellytyksin. Tämä pätee myös liiallisen alijäämän menettelyssä. Poikkeuslausekkeen aktivoinnin perusteella sallitut joustot huomioivia poikkeamia nettomenopolulta seurataan laajennetulla valvontatilillä.

Korjaava nettomenopolku vs. nettomenojen kasvu VM:n talven 2025 taloudellisessa katsauksessa

VM:n talven 2025 ennusteen perusteella nettomenojen kasvu ylittää korjaavan nettomenopolun mukaisen nettomenojen enimmäiskasvun vuosina 2026–2028, myös huomioiden puolustuspoikkeuslausekkeen voimassaolo

Valvontatilien saldot

VM:n talven 2025 ennusteen perusteella korjaava valvontatili ylittäisi 0,3 % vuotuiset ja 0,6 % kumulatiiviset raja-arvot vuosina 2026–2028.

Poikkeama säilyy kansallisen puolustuspoikkeuslausekkeen huomioon otettuna jälkeenkä mutta pysyy niukasti raja-arvon alapuolella vuosina 2026–2027. Raja-arvo ylittyy vuonna 2028.

Komission esittämä arvio nettomenojen kasvusta v. 2026 oli 1,8 %, mikä olisi johtanut 0,3 % BKT:sta poikkeamaan korjaavasta nettomenopolusta ilman puolustusmenojen huomioon otettua. Puolustusmenojen huomioon otettuna jälkeenkä poikkeamaa ei olisi ollut.

Sekä VM:n syksyn ennusteessa että komission syksyn ennusteessa oletettiin, että ensimmäiset hävittäjät kirjautuvat alijäämään tänä vuonna. Asiasta on nyt saatu uutta tietoa, joten VM:n talven ennusteessa tälle vuodelle odotetut hävittäjät kirjautuvatkin vasta vuoden 2026 alijäämään.

Muutos näkyy myös menojen profiilissa. Erityisesti nettomenot kasvavat tämän muutoksen takia ensi vuonna aiemmin tiedettyä voimakkaammin. Toisaalta myös puolustusmenojen kasvun profiili verrattuna vuoteen 2021 muuttuu, ts. vuoden 2025 puolustusmenot kasvavat nyt odotettua vähemmän ja vuoden 2026 puolustusmenot odotettua enemmän. VM:n ennusteessa menojen kasvu ei muilta osin juurikaan poikkea syksyn ennusteesta eikä komission ennusteesta. Muutoksella ei olisi ollut vaikutusta liiallisen alijäämän menettelyn käynnistymiseen, sillä

alijäämäkriteeri rikkoutui jo v. 2024 eikä alijäämä olisi korjatuillakaan luvuilla painunut alle 3 prosentin v. 2025.

Taulukko 1. Korjaava nettomenopolku, nettomenojen kasvu VM:n talven 2025 ennusteessa ja valvontatilien ennustetut saldot v. 2025-2028

	2025	2026	2027	2028
Korjaava nettomenopolku (kasvu, %)		1,3	1,5	1,8
Nettomenot (VM:n talven ennuste) (kasvu, %)	-0,1	4,0	2,3	3,3
Korjaava valvontatili (vuosipoikkeama) (% BKT:sta)		1,5	0,4	0,8
Korjaava valvontatili (kumulatiivinen poikkeama) (% BKT:sta)		1,5	1,8	2,5
Laajennettu valvontatili (kumulatiivinen poikkeama) (% BKT:sta)		0,2	0,5	1,1
Puolustusmenot (% BKT:sta)	1,7	2,5	2,6	2,7
Puolustusmenojen kasvu verrattuna vuoteen 2021 (% BKT:sta)	0,5	1,3	1,4	1,5
Julkisyhteisöjen nettoluotonanto (% BKT:sta)	-3,9	-4,5	-4,0	-3,9

Korjaavan nettomenopolun ja ennustetun nettomenopolun välinen erotuksen perusteella arvioituna, ilman puolustuspoikkeuslauseketta vuotuinen pysyvä laskennallinen lisäsopeutus olisi ollut 4,2 mrd. (2026), 1,4 mrd. (2027) ja 2,5 mrd. (2028) euroa. Koska sopeutuksella on vaikutuksia talouskasvuun, on edellä lasketun vaikutuksen toteutumiseksi tehtävä määrällisesti merkittävästi enemmän sopeutusta.

Puolustuspoikkeuslauseke huomioiden sopeutustarve vähenee huomattavasti. Jotta korjaavaa nettomenopolkua noudatettaisiin v. 2026 puolustuspoikkeuslauseke huomioiden, pysyvää vuotuista sopeutusta tarvittaisiin 0,4 mrd. euroa. Vuoden 2026 osalta voitaneen kuitenkin kokonaisarviossa huomioida puolustusmenojen muuttunut ajoitus, joka selvisi liian myöhään, jotta sitä olisi voitu huomioida vuoden 2026 alustavassa talousarviosuunnitelmassa. Vuonna 2027 korjaavan nettomenopolun noudattaminen puolustuspoikkeuslauseke huomioiden edellyttäisi pysyvää vuotuista lisäsopeutusta 0,9 mrd. euroa. Vuonna 2028 pysyvää vuotuista lisäsopeutusta edellytetään 1,9 mrd. euroa, jotta korjaavaa nettomenopolkua noudatettaisiin, puolustuspoikkeuslauseke huomioiden. Alijäämä jää yli kolmen prosentin v. 2028 mutta korjaavan

nettomenopolun noudattaminen mahdollistaisi lisääjän myöntämisen liiallisen alijäämän korjaamiseksi.

Riskit

Puolustusmenojen ajoituksen ennustaminen on haasteellista ja ottaen huomioon niiden merkitys korjaavan nettomenopolun noudattamisessa, riskit ovat molempiin suuntiin. Ennusteeseen ja siitä johdettuihin laskelmiin liittyy myös merkittävänä riskinä se, että esimerkiksi ennustettua nopeampi hintojen ja kustannusten nousu voi johtaa kumulatiivisen raja-arvon ylitykseen. Erityisesti inflaation vaikutus välittyy nettomenoihin noin vuoden viipeellä. Esimerkiksi, jos vuoden 2026 inflaatio on ennustettua nopeampaa, kasvavat julkisyhteisöjen menot vuonna 2027 tässä oletettua nopeammin. Ennusteeseen ja laskelmiin liittyy monia muitakin epävarmuuksia. Näin ollen ei voida taata, etteivätkö raja-arvot ylittyisi tavalla, jossa on vahva oletamus siitä, että Suomi ei ole ryhtynyt tuloksellisiin toimiin liiallisen alijäämän korjaamiseksi.

Nettomenot EU:n finanssipolitiikan seurannassa

EU:n finanssipoliittinen seuranta keskittyy nettomenopolun noudattamisen seurantaan. 'Nettomenoilla' tarkoitetaan julkisia menoja ilman korkomenoja, harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä, unionin ohjelmista aiheutuvia menoja, jotka katetaan täysin unionin rahastoista saatavilla tuloilla, unionin rahoituksen piiriin kuuluvien ohjelmien yhteisrahoituksesta johtuvia kansallisia menoja sekä työttömyysetuusmenojen suhdanteesta johtuvia osatekijöitä sekä kertaluontoisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä.

Poikkeamia nettomenopolulta seurataan toteutuneiden poikkeamien perusteella komission kullekin jäsenvaltiolle perustaman valvontatilin avulla.